

Uunga
Demokraatit Inatsisartunut ilaasortaataitai

**Kinguaassiuutitigut atornerluisarnermut tunngatillugu § 37 naapertorlugu
apeqqutip nr. 158-2020-p akineqarnera**

Apeqqtigineqartunut qujanaq Apeqqtigineqartut akineqarnissaannut
Justitsministeriaqarfimmut ilanngussassanik piniartoqarsimavoq. Justitsministeriaqarfiup
ilanngussai tullinnguuttuni uingasunik allallugit takuteqqinneqarput.

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

*"Justitsministeriaqarfik ilanngussassamut akissuteqarnissamut oqaaseqaatinik
atugassanik Direktoratet for Kriminalforsorgenimut, Rigspolitiinut, Rigsadvokatimut
aamma Domstolsstyrelsimut piniarsimavoq.*

**1. Kalaallit nunaanni isertitsivinni, Danmarkimilu isertitsivinniittut kalaallit qassit
procent-ii kinguaassiuutitigut pinerliisimasutut eqqartuussaasimappat, aammalu
taakkunani qassit meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut
pinerliisimasuupat?**

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

*"Apeqqtup 1-ip akineqarnissaanut Direktoratet for Kriminalforsorgen makkuninnga
paasissutissiivoq:*

*"Kalaallit Nunaanni Pinerluttunik Isumaginnittoqarfik (matuma kingorna KNPI)
ulloq 29. september 2020-miit kalaallit pinerluuteqarsimasunut inissiisarfiini
inissinneqartut 114-iusut, taakkunannalu 24-t tigummigallarneqartut,
naatsorsuisimavoq. Taamaalilluni kalaallit isertitsiviini 90-it
eqqartuunneqarsimapput. Inissinneqartut 32-t kinguaassiuutitigut
atornerluisimaneranut eqqartuunneqarsimasut, taakkunannalu inissinneqartut 11-t
meeqqanut 15-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut atornerluisimaneranut
eqqartuunneqarsimasut, KNPI paasissutissiivoq. Pinerluffigineqarsimasut 15-it
18-illu akornanni ukiullit qassiunerannut naatsorsuissalluni periarfissaqarnani
KNPI paasissutissiivoq, tamatumunngalu tamanna tamatigut eqqartuussutinut*

atuakkamut allanneqarneq ajornera pissutaavoq. KNPI-p tassunga atatillugu maluginiarsimavaa inunnut 15-it 18-illu akornanni ukiulinnut kinguaassiuutitigut atorneerluinerit kalaallit pinerluttulerinermik inatsisaanni immikkut pinerluutitut isigineqarneq ajortut.

Naatsorsuinerit 29. septembari 2020-meersut aallaavigalugit paasissutissiissutigineqarsinnaavoq kalaallit pinerlussimasunut inissiisarfiini eqqartuussat 36 pct.-iisa missaat kinguaassiuutitigut atorneerluisimanermut eqqartuunneqarsimammata. Ilanngullugu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq 12 pct.-it missaanniittut meeqqanut 15-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut atorneerluisuusimammata.

Ilanngullugulu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq ullormi 28. septembari 2020-mi inuit 23-t Danmarkimi pinerluttunik isumaginnittoqarfiup parnaarussiviini parnaarunneqarsimammata, taakkualu kalaallit pinerluttulerinermik inatsisaat malillugu killiligaanngitsumik parnaarussassatut/inissinneqartussatut eqqartuunneqarsimammata. Taakkunannga inissinneqartut qulit meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut atorneerluisimanermut massakkut eqqartuunneqarsimapput, tamannalu isumaqarpoq kalaallit Danmarkimi pinerluttunik isumaginnittoqarfiup parnaarussiviini inissinneqarsimasut 43 pct.-iisa missaat meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut atorneerluisimanermut eqqartuunneqarsimasut."

Direktoratet for Kriminalforsorgenip oqaatigisimavaa pinerluttunut isumaginnittoqarfik inunnut pinerluttunut isumaginnittoqarfiup avataanut inissitassatut eqqartuussanut paasissutissaateqanngitsoq, taakkununnga ilaallutik tarnikkut nappaatilinnut inissiisarfinnut aamma eqqarsartaatsikkut inortunut inissiisarnerit (Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu), taamaammallu inunnut taakkununnga paasissutissat ilanngussamut ilanngunneqartumut ilaanatik."

2. Kalaallit nunaanni eqqartuussivinni eqqartuussaasimasut nalinginnaasumik qassit paarnaarunneqarnissaminut utaqqippat, aammalu taakkunani qassit meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut pinerliisimasututeqqartuussaasimappat?

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

"Direktoratet for Kriminalforsorgen apeqqutip 2-p akineqarnissaanut makkuninnga paasissutissiivoq:

"KNPI paasissutissiivoq ulloq 19. novembari 2020 aallartiffigalugu eqqartuunneqarsimasut 42-t utaqqisut allattorsimaffianniittut. Taakkunannga eqqartuussat 21-t 2020-mi novembarimi aamma 2021-mi januaarimi

inissinneqartussat aggersarneqareersimapput. Taamaalillunilu ulloq 19. november 2020-miit eqqartuussat 21-t inissinneqartussat aggeqquneqarnissaminut utaqqipput.

KNPI paasissutissiivoq ulloq 19. novembari 2020-miit eqqartuussat qulingiluat utaqqisut allattorsimaffianniittut, taakkulu meeqqamik atonerluisimanermut tunngapput, soorlu annersaasimanermut, kannguttaatsuliorsimanermut pinngitsaaliisimanermullu. KNPI paasissutissiivoq pinerluffigineqarsimasooq ilumut 15-it 18-illu akornanni ukioqarnerooq tamatigit paasisaqarfigissallugu periarfissaqarneq ajortoq, tassami pinerluffigineqarsimasup ukiui eqqartuussinermut allagaatini tamatigit takuneqarsinnaaneq ajormata, apeqqut 1-ip akineqarneranut ilanngussaqaq aamma takuuk".

3. Kalaallit nunaanni eqqartuussivinni suliassat qassit eqqartuussissutip nalunaarutigineqarnissaanut utaqqippat, aammalu taakkunani qassit meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigit pinerliisimasutut suliassaappat?

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

Domstolsstyrelsen apeqqutip 3-p akineqarnissaanut makkuninnga paasissutissiivoq:

"Domstolsstyrelsenip akissuteqarnissaminut atugassani tabel 1 tullinnguuttooq suliarisimavaa, tassanilu 2020-mi oktobarip aallartinnerani kalaallit eqqartuussiviini suliat ingerlaartut ataatsimut amerlassusaat takutinneqarput, soorlu pinerluttulerinermik suliat ingerlaartut amerlassusaat kiisalu suliat meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigit atonerluisimanermut tunngassutillit.

Tabel 1. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinni suliat 2020-mi oktobarip aallartinnerani ingerlaartut amerlassusaat

	Suliat ingerlaartut amerlassusaat	Taakkunannga pinerluttulerinermik suliat	Taakkunannga suliat inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigit atonerluisimanermut tunngasut ^{1,2}
Eqqartuussiviit	2187	1073	44
Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik	402	5	0
Nunatta Eqqartuussisuuneqarfia	67	43	1
Katillugit	2656	1121	45

Nassuiaat 1: Nunatta Eqqartuussivia massakorporiaq pinerluttulerinermut suliamik ingerlaartumik tigummiarpoq, taannalu inummut 15-it inorlugit ukiulimmut kinguaassiuutitigut attaveqartarsimanermut tunngassuteqarpoq. Nunatta Eqqartuussivia inunnut 15-it 18-illu akornanni ukiulinnut kinguaassiuutitigut atornerluisimanermut suliat ingerlaartut amerlassusaannut paasissutissiinnaangilaq, tassami eqqartuussivik sulianik taamaattunik suliat allattorsimaffiannut immikkut nalunaarsuineq ajormat.

Nalunaarsuut 2: Eqqartuussivinni kinguaassiuutitigut atornerluisimanerit pillugit suliani ingerlaartuni 44-suni 31-t 2020-mi tiguneqarsimapput.

Tabel 1-imi takuneqarsinnaavoq suliat ingerlaartut kalaallit eqqartuussiviiniittut amerlassusaat 2020-mi oktobarip aallartinnerani 2.656-iusut, taakkunangalu 1.121-it pinerluttulerinermik suliaallutik. Pinerluttulerinermik suliani ingerlaartuni 45-t meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut atornerluisimanermut tunngassuteqarput.

Nunatta Eqqartuussivia paasissutissiivoq politiit isumaginninnermilu oqartussat akornanni ataqatigiinnerusumik suliniuteqarnerup kingunerigunagaanik 2020-mi suliat nutaat amerlaqisut takkussimasut, tassalu eqqartuussiviit ilaat amerlanerit kinguaassiuutitigut atornerluineq pillugu suliat pileqqaarfii pingaernerutillugit isumaqatiginninniutigineqartussat COVID-19 pissutaalluni peqqinnissakkut najoqqutassat allangortut kingunerisaannik atorneqarsinnaasimangimmata suliallu suliarineqartussat anori silalu pissutigalugit eqqartuunneqartussat/uppernarsaasussat takkutinnitsoorneri pissutaallutik taamaatinneqartariaqarsimammata/kinguartinneqartariaqarsimammata.“

4. Suliaassat qassit Kalaallit nunaanni politiini uninngappat, aammalu taakkunani qassit meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut pinerliisimasatut suliaassaappat?

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

”Naalagaaffiup Eqqartuussisuunera apeqqutip 4-p akineqarnissaanut makkuninnga paasissutissiivoq:

”Naalagaaffiup Eqqartuussisuunera apeqqutip 4-p akineqarnissaanut atugassamik Kalaallit Nunaanni Politimesterimit oqaaseqaammik piniarsimavoq.

Politimesteri tassunga atatillugu ilaatigut makkuninnga paasissutissiivoq:

”Kalaallit Nunaanni Politiit kisitsisitigut paasissutissanik tunniussinissaminnut killeqartunik periarfissaqarput. Sulianik aqutsinermut aqutsissut (Avannarleq) Kalaallit Nunaanni Politiinit atorneqartoq apeqqutigineqartup akinissaanut kisitsisitigut paasissutissanik pissarsiniarnissamut periarfissiinngilaq. Taamaammatt Kalaallit Nunaanni Politiit meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut pinerluttulerinermik sulianut ingerlaartunut tunngatillugu kisitsisitigut

paasissutissanik kissaatigineqartunik tunniussinissamut periarfissaqanngillat. Taamaakkaluartoq Kalaallit Nunaanni Politiit makkuninnga paasissutissiinnaapput:

Sapaatip akunnerata 39-p naalernerani Kalaallit Nunaanni Politiit pinerluttulerinermut sulianik ingerlaartunik 1658-inik Kalaallit Nunaat tamakkerlugu agguataarneqartunut tigummiaraqput, taakkunanngalu suliat 717-it annersaasarnermut kinguaassiuutitigullu sulianut tunngassuteqarput. Kalaallit Nunaanni Politiit suliani taakkunani meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut kinguaassiuutitigut atonerluisimanermut tunngassutillit amerlassusilissallugit periarfissaqanngillat.

2020-mi piffissami 1. januaarimiit 25. septembarimut meeqqanik inuusuttunillu 18-it inorlugit ukiulinnik video aqqutigalugu killisiuinerit annersaanermut kinguaassiuutitigullu atonerluisimanermut tunngassutillit 213-it ingerlanneqarsimapput.

Kalaallit Nunaanni Politemesterip "Ukiumoortumik kisitsisit 2019 Kalaallit Nunaanni Politiit" ilisimatitsissutitut nassiussimavaa, taannalu ilanngunneqarpoq." "

5. Kalaallit nunaanni isertitsivinni tamani inissani qassit procentii atorneqarpat?

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

"Apeqqutip 5-ip akineqarnissaanut Direktoratet for Kriminalforsorgen makkuninnga paasissutissiivoq:

"Tabelimi tullinguuttumi Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasunut inissiisarfinni ukiup 2020-p ukiup affaani siullermi qaammammut agguaqatigiissillugu inissinneqartut takuneqarsinnaapput.

Sumiiffik	Inissaqart itsineq	Januaari		Februaari		Marsi		Aprili		Maaji		Juuni	
		Inuit	Pct.	Inuit	Pct.	Inuit	Pct.	Inuit	Pct.	Inuit	Pct.	Inuit	Pct.
Nuuk	62	46,2	74,5	49,6	80,0	53,8	86,8	55,2	89,0	54,2	87,4	48,2	77,7
Ilulissat	28	25,8	92,3	26,2	93,7	27,9	99,5	29,0	103,6	24,5	87,4	22,2	79,2
Sisimiut	20	17,6	88,1	20,0	100,2	21,2	105,8	21,0	105,0	16,4	81,8	15,9	79,7
Aasiaat	15	11,0	73,5	13,1	87,1	15,1	100,4	13,7	91,1	10,4	69,2	13,9	92,9
Tasiilaq	15	20,9	139,6	21,6	144,1	22,4	149,1	21,7	144,4	15,2	101,3	16,6	110,4
Qaqortoq	10	8,7	86,8	10,9	109,0	9,7	97,3	9,0	90,0	7,4	73,5	9,3	92,7
Katillugit	150	130,3	86,9	141,5	94,3	150,0	100,0	149,5	99,7	128,0	85,3	126,1	84,0

Najoqqutaq; Direktoratet for Kriminalforsorgen

Inissanik agguaqatigiissillugu atuisimaneq taamaalilluni 2020-imi ukiup affaani siullermi 91,7 pct.-iusimavoq, Tassungalu atatillugu malugeqquneqarpoq Kalaallit Nunaanni inissiisarfinnut inissanut anguniagaq tassaammat 95 pct.-i.

Tamatuma saniatigut oqaatigineqassaaq Nuummi pinerluuteqarsimasunut inissiisarfimmi ineeqqat inuttaqanngitsut matoqqasumiissimmata, taakkualu tigummigallarneqartunut pineqaatissinneqartutullu eqqartuussanut atorineqarput, nappaalanersuullu aallarteqqaarfiani inuiaqatigiit matuneqarneranni piffissami eqqartuussat utaqqisut allattorsimaffianniittut pineqaatissinnissaat aallartinneqarsinnaannginnerannik kinguneqarsimammat, tamatumunngalu angallassinissamut periarfissat amigaataanerat peqqinnissakkullu suliatigut/sillimanissakkut eqqarsaatigisassat pissutaasimallutik.

Naatsorsuinerup aallartiffiani Nuummi pinerluuteqarsimasunut inissiisarfimmi inissanit 76-iusunit 62-it atorineqalersimapput.

Tasiilami pinerluuteqarsimasunut inissiisarfimmut utaqqisut allattorsimaffianniittut ikilisarnissaannut atasumik piffissami sivisunerusumi amerlavallaartunik inissiiffigineqarsimasoq Pinerluuteqarsimasunut Isumaginnittoqarfik ilanngullugu paasissutissiivoq. Tasiilami pinerluuteqarsimasunut inissiisarfik Tunumi kisiartaavoq.“

6. Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut pinerliisarnerit apparsarniarlugit suliniutit sorliit Naalakkersuisut aamma/imaluunniit danskit naalakkersuisui piareersimasuutigai, suliniutit Killiliisa-p aammalu Tasiilamut ikiorsiinerup saniatigut? Qaqugu suliniutit taakkua nalilersorneqarniarpat?

Naalakkersuisut Killiliisa - Naalakkersuisut kinguaassiuutitigut atornerluisarneq akiorniarlugu nuna tamakkerlugu periusissiaa - aallaavigalugu Isumaginninnermut Aqutisoqarfiup pitsaaliuinermik immikkoortotaqarfiani Paarisami suliniutinik assigiinngitsunik aallartitsisimapput. Paarisa meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliernerit ikilisinnissaat siunertaralugu sulissuteqarpoq.

Suliassaqrarfiit tapertariillutik suliniuteqarnissaat isiginiarneqarnerulersimavoq, taamaattumillu Isumaginninnermut Aqutisoqarfiup meeqqanik kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorneq pillugu ilinniagalinnut najoqqutassiap ilinniartitsissutigineqarnissaa aaqqissuussimavaa. Tassungalu atatillugu kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliernerit pillugit ilisimasanik pisariaqartitsineq iliuuseqarfiginiarlugu suliniuteqarnerunissaq sulissutigineqarpoq. Paarisa kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorneq pillugu ilisimasat qitiutillugit tassungalu ilaatigut tusarnaagassianik qulinik, 2021-mi saqqummiunneqartussanik immiussisimavoq.

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaanerusumik suliniuteqarniarluni kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinnerannut atatillugu meeqqanut inuusuttunullu siunissami kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornerit pinaveersaartinniarlugit inersimasunut meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornermik pissusilersortartunut katsorsarneqarnissamut neqeroorummik pilersitsinissaq sulissutigineqarpoq.

Kinguaassiuutitigut peqqissuunissamik killiliisarnissamillu ilisimalersitsineq kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornerit pinaveersaartinnissaannut suliniummut tamakkiisumut aamma ilaavoq 2020-milu Paarisa misiliummik suliniummik saqqummiussaqqarpoq, matumani kinguaassiuutitigut peqqissuunermik killiliisinnaanermillu Nuummi ilinniarnertuunngorniat namminneq piumassutsiminnik 8. klassenut atuartsissallutik.

Tamatuma saniatigut meeqqanut kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorarneq akiorniarlugu ataatsimut suliniuteqarnissamut Paarisa suleqatigisassanik assigiinngitsunik NGO-nillu arlalinnik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarsimavoq. Kalaallit Nunaanni Red Barnet peqatigalugu ilaatigut atortussat, kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornerup pinaveersaartinnissaanut atorneqartussat meeqqanut, angajoqqaanut suliamullu ilisimasalinnut sammitinneqartut suliarineqarput.

Killiliisamik periusissiaq 2022-mi qaangiutissaaq. Periusissiami suliniutit misilittakkanut pissarsiarineqartunut tunngatillugu naleqqussarneqartuarput periusissiallu qaangiunneranut atatillugu ataatsimut nalilersuisoqarnissaa naatsorsuutigineqarluni.

"Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaanerusumik suliniuteqarnissaq pillugu kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinneq" meeqqanik inuusuttunullu kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornerit ikilisarneqarnissaannut tunngaveqarpoq. Suliassamiipput suliniutit 16-it 2020-2030-mi ingerlanneqartussat. Suliniutit suliniutinut aallartinneqareersimasunut tunngaveqarput kiisalu "Angajoqqaat meeqqanik sumiginnaasarnarat akiorniarlugu nuna tamakkerlugu iliuusissanut pilersaarut 2020-2030"-mi suliniutinut qanimut atassuteqarlutik. Suliniutit misilittagarilikkanut ingerlaavartumik naleqqussarneqartarput. Tasiilamat ikiorsiissuteqarnermit misilittakkat suliniut 5-ip piviusunngortinneranut ilaapput, meeqqanut inuusuttunullu suliassaqqarfimmi suliat suliarineqanngitsut amerlassusaat kommunit akunnerminni suleqatigiinnerisigut taartaasunillu ikiorteqarnikkut ikilisinneqassapput. Suliniut 5 ilaatigut 2020-2021-mi suliamut ilisimasalinnik suleqatissanik nassiussinissaq pillugu danskit kommuuniisa arlallit Qeqqata Kommunianik, Kommune Kujallermik aamma Avannaata Kommunianik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnerisigut atuuttussanngortinneqarpoq. Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaanerusumik suliniuteqarniarnissaq pillugu kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik

suliallit akornanni suleqatigiinneq pillugu nalunaarusiami allassimavoq, suliaq pillugu ukiumut marloriarluni nalunaarusiornissamik isumaginnittussanik kalaallinik qallunaanillu aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqarsimasoq tamannalu pillugu Danmarkimi naalakkersuisut, Naalakkersuisut nunatsinnilu kommunit ilisimatinneqarumaartut. Ilisimatitsissut siulleq piaarnerpaamik nassiunneqassaaq.

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

"Rigspolitiet apeqqutip nr. 6-ip akineqarnissaanut makkuninnga paasissutissiipput:

"Rigspolitiet apeqqutigineqartup akineqarnissaanut Kalaallit Nunaanni Politiit ilanngussassanik pissarsiniarfigisimavaat.

Kalaallit Nunaanni Politiit politeeqarfiup 2019-2022-mut periusissaanut atasumik meeqqat inuusuttullu immikkut qitiutinneqarmata aallarniutigalugu paasissutissiisutigaat. Tassunga atatillugu sulianik suliarinnittarnerup sivikinnerulernissaanik kissaateqartoqarnera aallaavigalugu meeqqanut kinguaassiuutitigut atonerluisarnermut tunngatillugu suliat suliarineqartarnerat Kalaallit Nunaanni Politiit pingaartitaraat. Qitiutitsinerunerit pingaarnersiunerillu saniatigut kinguaassiuutitigut atonerluisarneq pillugu suliat suliarineqartarnerannut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni Politiit piginnaasatik annertusiniarpaat. Sulianut taamaattunut ataatsimut qitiutitsinikkut tigussaasunillu suliniuteqarnikkut kinguaassiuutitigut atonerluisarnerit amerlassusiisa ikilisaaffiginissaat anguniagaavoq.

Unnerluussisarneq pillugu paasititsiniaaneq

Unnerluussisarnerit Kalaallit Nunaanni Politiit tiguneqartut amerlassusaat paasissutissanut assersuutigalugu inunnik misissuisimanernut aamma Meeqqat Illersuisuata (MIO) nalunaarusiaanut assersuukkaanni nalornisigineqarsinnaanngitsumik meeqqanut kinguaassiuutitigut atonerluisarnerit suliaqarfimmi kisitsisit ajorluinnartut qaffasissut nassaassaapput - imaappoq atonerluisarnerit amerlasoorpassuit politiinut oqartussanulluunniit allanut unnerluutigineqarneq ajorput. Kalaallit Nunaanni Politiit suliniuteqarnerannut eqqortumik aallaaveqarnissaq qulakkeerniarlugu pinerluutit taamaattut qanoq amerlatiginerinut eqqortumik paasisaqartarnissaq pisariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Politiit unnerluussisarnissamut paasititsiniaaneq "Kinguaassiuutitigut atonerluineq unnerluutigiuk - ikiussavatsigit" ulloq 5. februaari 2020 saqqummersippaat, taannalu meeqqanut inuusuttunullu arfineq-pingasut 14-illu akornanni ukiulinnut sammititaavoq. Paasititsiniaanermut filmi naatsoq ilaavoq, taannalu nuna tamakkerlugu tv-kkut sapaatip akunnerini

tallimani ullormut sisamariarlugu arfinileriarluguluunniit takutinneqartarsimavoq. Filmi assigiinngitsunut pingasunut, tassalu kitaamiutut, tunumiutut Qaanaarmiuutullu, suliarineqarsimavoq.

Kalaallit Nunaanni Politiit kommunit suleqatigalugit nunatsinni meeqqat atuariinut 2020-mi tikeraartussaapput, tassanilu filmi takutinneqartussaavoq, kinguaassiuutitigullu atonerluisarneq pillugu meeqqanik oqaloqateqartarneq pilersinneqartussaalluni. Ukiup qaammatisiuteqarfiusup 2020-p naannginnerani Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarii tamakkerlugit tikeraarfigisimanissaat suliniummi anguniagaavoq, septembarillu naalernerani atuarfinit 76-iusunit 57-it tikeraarneqarsimapput. Paasititsiniaaneq nangillugu sapaatip akunneranut meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut atonerluisarnernut unnerluuissisarnerit amerlassusaat malitseqartitsiffiussapput.

Paasititsiniaaneq tamakkerlugu 2021-mi nalilersuiffiqineqassaaq.

Unnerluussinermi aporfiusartut pillugit nalunaarusiaq Meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut atonerluisarnerup qitiutinnerulemeratigut pinerluutunut taamaattunut paqumigisaqarnerup unitsinnissaa Kalaallit Nunaanni Politiit kissaatigaat. Meeqqat inuusuttullu toqqissisimanerulernissaat siunertaralugu Kalaallit Nunaanni Politiit kinguaassiuutitigut atonerluisarnerit periusissiorfiginissaannik pinaveersaartitsiffiunissaannillu sulissuteqarniarput, tassunga misissueqqissaarnerit ilisimasallu suliniutunut tigussaasunut tunngavilernissaasa qulakkeernissaat ilanngullugu.

Suliassa qarfimi kisitsisit ajorluinnartut amerlasuut tunngavigalugit Kalaallit Nunaanni Politiit misissueqqissaarnermik annertuumik suliqaarsimapput. Suliniummi meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut pinerluuteqartoqarnerani unnerluuissisarnernut aporfiusartut misissuiffiqineqarsimapput, tamannalu tunngavigalugu suliniutissanut unnerluuissisarnernut aporfiusartut unitsinnissaannut ikiuutaasinnaasunut nalunaarusiaq innersuussutitalik suliarineqaleruttorpoq.

Nalunaarusiaq innersuussutitalik 2020-p naalernerani tikitsinnagu pigineqalissasoq naatsorsuutaavoq.

Suliassa qarfiit assigiinngitsut akornanni suleqatigiinneq Kalaallit Nunaanni Politiit nalunaarusiaq "Tasiilaq - Tasiilami piffissami 2014-2018-imut meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut pinerlunnerit misissuiffiqinerat kiisalu suliniutunut pinaveersaartitsiffiussasunut innersuussutit" tamanut 2019-imi saqqummiuppaat. Nalunaarusiaq taanna unnerluuissisarnernullu aporfiusartut pillugit nalunaarusiaq tunngavigalugit

Kalaallit Nunaanni Politiit kommunini, Namminersorlutik Oqartussani, Peqqinnissaqarfimmi aamma Kalaallit Nunaanni Politiini oqartussaaffinnut akisussaasunut Kalaallit Nunaanni suliassaqarfiit assigiinngitsut akornanni suleqatigiittoqarnissaa pillugu 2021-mi qitiutitsinialerput. Nalunaarusiat aallaavigalugit Kalaallit Nunaanni Politiit oqartussat assigiinngitsut akornanni suleqatigiinneq nukittorsarniarpaat, taamaaliornikkut oqartussat ataatsimoorlutik meeqqat inuusuttullu atornerlunneqarnermik eqqugaasut ikiorsinnaassammattigik.

Video atorlugu killisiuisarneq

Siuliani taaneqartut saniatigut qitiutinneqartoq taaneqarsinnaasoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni Politiit video atorlugu killisiuisarnernik suliaqartarnerat, soorlu suliassaqarfimmi ataqatigiissaarisumik atorfinitsitsineq, killisiuisarnernut atortut nuunneqarsinnaasut atornerqalerterat atortullu toqqissititsisinnaasut (meeqqanut kuffertit) kiisalu ineeqqanik naleqqussaaneq, tamakkulu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnit aallartinneqarsimapput.

Pinaveersaartitsinermut suliassaqarfiup pingaartinneqarnerunissaa

Kalaallit Nunaanni Politiit pinaveersaartitsinermut suliassaqarfiup pingaartinnaasanut aningaasanik tunineqarsimapput. Aningaasat taakku ilaatigut sulisussat pinerlutsitsinaveersaartussat pilersinnissaannut kiisalu Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini sulisussamik pinerlutsitsinaveersaartussamik atorfinitsitsinissamut atortussanngortinneqarput.

Domstolsstyrelsen apeqqutit nr. 6, 7 aamma 8-p akineqarnissaannut makkuninnga paasissutissiivoq:

"Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviit meeqqanut inuusuttunullu kinguaassiuutitigut atornerluisarnerit pillugit pinerluttulerinermik sulianut suliaqartullu aalajangiisartuupput, soorlu ilaatigut eqqartuussamut pineqaatissiisarnerit pillugit. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviit suliat suliarineqarnissaat salliutitaraat, suliassaqarfimmullu ataatsimut qitiutitsisuullutik.

Nunatta Eqqartuussivia tassunga atatillugu Kalaallit Nunaanni nunap silallu atugassaqartitaannik ilaatigut unammilligassaqartarpoq suliap suliarinissaanut piffissamik atuinissamut annertuumik pingaaruteqarsinnaasunik. Nunatta Eqqartuussiviata sapinngisani malillugu suliat suliarinissaat piareersaaffigisarpai, taamaalillutik piaarnerpaamik suliarisinnaaqqullugit.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik eqqartuussiviillu 2020-mi februarimi Kalaallit Nunaanni Politiinut aalajangiiffiusussamik isumaqatigiissusiorsimapput. Isumaqatigiissusiornermi siunertaq pingarneq tassaavoq sulisussamik sunnuteqarluartumik atuisarnissap, pinerluttulerinermilu suliat sukkasuumik aalajangiiffigisarnissaasa tapersersuiffiginissaat, tamakku aqqtugalugit

pinerluttulerinermik suliani suliarinnittarnernut piffissaliussat ataatsimut ikilisaaffiginissaannut tapertaasinnaammata. Isumaqatigiissummi ilaatigut atuarneqarsinnaavoq suliat meeqqanut kinguaassiuutitigut atonerluisimanernut, pinngitsaalisimanernut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut unnerluussisarnernut suliat immikkut pingaartinneqartut. Tamatuma kinguneranik pinerluttulerinermik suliani suliat ingerlarnngisa sunniuteqarluartumik pitsaanerpaamillu ingerlanneqarnissaat pillugit politiit "piffissaliussat pillugit isumaqatigiissuteqarfigineqarsimapput".

Tamatuma saniatigut COVID-19 pissutigalugu matusinerup kingorna 27.apriili 2020-mi ammaaqqinnermut atatillugu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviup peqqinnissakkut innersuussutit innersuussutigalugit - eqqartuussiviit ilaasa (bitingsted) atorneqarsinnaannginnerat pissutigalugu eqqartuussisoqarfiit sapinngisamik - ajornanngikkaangat naleqqukkaangallu suliassanik meeqqanik inuusuttunillu 18-it inorlugit ukiulinnik kinguaassiuutitigut atonerluinernut tunngasunik eqqartuussisoqarfinnut (hovedtingsted) nuussisinaanerat Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmit akuerineqarsimasoq paasissutissiissutigaa."

Apeqqummut nr. 6-imut atatillugu 2017-imi, 2018-imi 2019-imilu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit sammisamik meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisarnernut tunngasumik suliaqarsimanerat Justitsministerieqarfiup aamma paasissutissiissutigisinnaavaa. Kalaallit Nunaanni meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluineq akiorniarlugu suliniuteqarnerup nukittorsarnissaanut, tassunga ilanngullugit pinerluttulerinermi suliat tamarmik meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinernut tunngassuteqartut pitsaanerpaamik suliarineqartarnissaasa qulakkeernissaannut tunngatillugu siunnersuisoqatigiinni eqqartorneqartut ingerlaavartumik Justitsministeriaqarfimmit aamma ministeriaqarfiup oqartussaaffiinit atorneqartarput

Kalaallit Nunaannut 2019-imi inatsisiliornissamik suliniutit arlallit Justitsministeriaqarfimmit ingerlanneqarsimapput. Tassunga atatillugu Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnernut inatsisip allanngortinnera pillugu inatsit nr. 1427, 17. december 2019-imeersoq (pinerluttulerinermik suliani nassuiaatigineqartut taaqqinneqarnerat, timikkut misissuisarneq pillugu malittarisassat kukkunersiorneqarnerat, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviup sulisussaqaarnera allallu) taaneqarsinnaavoq, taannalu 1. januaari 2020 atuutilerpoq, tassanilu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi eqqartuussissuserisumik suli ataatsimik toqqaasoqarsinnaanera inatsisitigut tunngavissinneqarluni. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi eqqartuussissuserisumik suli ataatsimik atorfinitsitsinikkut Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik eqqartuussiviillu sulianik suliarinnittarnerisa sivikinnerulernissaata qitiutinneqarnerulernissaa periarfissaqarnerulissaaq, soorluttaaq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik eqqartuussivinni eqqartuussisartut aamma eqqartuussivinni

eqqartuussisartut piukkunnegartut piginnaasatigut ineriartortitsiffiginnaaniarlugit suliniuteqarnerulissasoq.

Justitsministeriarfik - Naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarfigereerlugit - inatsisissatut siunnersuummik ukioq manna suliaqarpoq, tasanilu ilaatigut takkutinngitsoortunut eqqartuussutit eqqartuussutiginnissaasa ineriartortitsiffiginnaat aamma suliat nassuerfiusut suliarisarnernut malittarisassanik atuilernissaq siunertarineqarpoq, taamaaliornikkut ingerlaannaq eqqartuussutit eqqartuussutigineqarsinnaassammata.

Suliniutit taakku pinerluttulerinermik suliaqarnermi sulianik suliarinninnerup sivisussusaanut pitsanngoriaataaqataassapput.

Justitsministeriaqarfik tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarsimavoq, taannalu massakut Inatsisartuni suliarineqarpoq, tasanilu ilaatigut Kalaallit Nunaannut politiinut aaqqissuusseqqinnerup piviusunnagortinnissaa siunertarineqarpoq. Kalaallit Nunaanni Politiit taamaalillutik danskit politeeqarfiinut allanut naligiissitaalerput, tamatumalu tunngavissanik pilersitsinissaq kingunerissavaa, tamannalu aqqutigalugu politeeqarfinni politiit sulinerat tapersorsorneqarnerulissaaq danskillu politiivi tamakkerlugit isigalugit ataqatigiissaarineruneq periusissanillu aqutsilluarneruneq anguneqassallutik.

Justitsministeriaqarfiup ilanngullugu paasissutissiissutiginnissaavaa danskit naalakkersuisui Naalakkersuisullu Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugariortunut kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa suliassaqarfii assigiinngitsunik suliallit akornanni suliaqarnerannit nalunaarussiaq 2020-mi aggustimi tamanut saqqummiussimammassuk. Sulineq Kalaallit Nunaanni meeqqanut ikiorsiinissaq pillugu Inatsisartut aalajangiinerat tunngavigalugu Naalakkersuisut saaffiginnissuteqarnerisa kingunerisaanik aallartinneqarsimavoq.

Nalunaarusiami Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmi kinguaassiuutitigut pinerluttunik inuiaqatigiinnut akuulersitseqqinniarluni suliaqarnerup pitsanngortinnissaanut Justitsministeriaqarfiup suliassaqarfia, meeqqanut pinngitsaaliisimanermut pineqaatissiisarnerup 50 pct. angullugu qaffaaffiginissaa kiisalu Kalaallit Nunaanni Politiini meeqqanut kinguaassiuutitigut pinerluutit pillugit suliani sulianik suliarinnittarnerup pitsanngorsaaffiginissaanut immikkut immikkoortortamik pilersitsisoqarnissaa pingaartinneqarput.

Nalunaarusiap taassuma saniatigut 2019-imi decembarimi sulinermut nalunaarussiaagallartoq Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisumut tunniunneqarpoq.

Nalunaarussiaagallartumi Justitsministeriaqarfiup suliassaqarfiani meeqqanik atornerluisarneq pillugu suliat pitsaanerusemik paasiniaaffigisarnissaat, video atorlugu

killisiuisarnernut pitsaannerusunik tunngavissaqartarnissaq, Nuummi pineqaatissinneqartunut inissiisarfimmi inissinneqartut tarnip pissusaanik ilisimasalimmik oqaloqateqarsinnaanerannut periarfissaat eqqugaasunullu pitsaannerusumik ilitsersuisarnissaq pillugit ilanngussisoqarpoq."

7. Pinerliisimasut isertitsivinnut inissinniarlugit, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu toqqissisimanartumik meeraasinnaanissaat aamma inuusuttuusinnaanissaat qulakkeerniarlugu suliniutit sorliit Naalakkersuisut aamma/fimaluunniit danskit naalakkersuisui piareersimasuutigai?

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

"Apeqqummut 7-imut tunngatillugu Justitsministeriaqarfiup paasissutissiissutigisinnaavaa, soorlu apeqqummut 2-mut akissutigineqartumi aamma takuneqarsinnaasoq, inuit eqqartuussat Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasunut inissiisarfimmi inissinneqarnissamik utaqqisut arlallit utaqqisinneqartut.

Direktoratet for Kriminalforsorgen paasissutissiivoq Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfik inissiisarfimmiinnissamut aggersaanermi eqqartuussutip qaqugukkut eqqartuussissutigineqarnera, taamaaliornikkut pisoqaanerit salliunneqartarlutik, kiisalu pinerluutigineqartup suussusaa aallaavigalugit pingaarnersiuisartoq. Pinerluutigineqartup suussusaata naliliiffiginerani eqqartuussat meeqqanut 15-it inorlugit ukiulinnut pinerluuteqarsimasut kinguaassiuutigullu atornerluinernut suliat pingaarnerpaatinneqartarput.

Tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup inuit sivikitsumik inissiisarfimmiinnissamut eqqartuunneqarsimasut inissiisarfimmiilernissamut utaqqisut salliuttarpai utaqqisunut allattorsimaffimmiittut ikilisarniarlugit.

Justitsministeriaqarfiup tamatuma saniatigut ilisimatitsissutigaa pinerluttulerinermik inatsisip sakkortunerpaamik unioqqutinneqarnerani sivisunerusumik pineqaatissiisarnissaq pillugu Naalakkersuisut kissaateqarnerat akueriniarlugu Justitsministeriaqarfik inissanik amerlanernik nassaarniarluni suliamik aallartitsisimammat. Sulineq tamanna naammassereeriparpat inissat tamakku qanoq iliorluni atorneqarnissaannut Justitsministeriarfik Naalakkersuisut peqatigalugit isummertussaassaaq, tassami inissat tamakku utaqqisunut allattorsimaffimmiittut ikilisarnissaannut atorneqarsinnaassammata."

8. Kinguaassiutitigut pinerluttuliorfigineqarsimasut ilaqutaasullu inuunermi ingerlariaqqinnissaannut ikiorniarlugit Naalackersuisut aamma/imaluunniit danskit naalackersuisui qanoq ittunik pilersaaruteqarpat?

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup meeqqat inersimasullu kinguaassiutitigut atorerlunneqarnermit kingunerluuteqartut pillugit angalasartoqatigiivi innuttaasunut kinguaassiutitigut atorerlunneqarsimasunut katsorsaanermik suliniutaasimasumut pingaarutilittut inissisimapput.

Angalasartoqatigiit ataasiakkaarluni eqimattatulluunniit katsorsaanisamik neqeroortarput, aamma sulianut ilisimasalinnut najukkamilu allanut katsorsarneqarnissamik kissaateqartunut. Amerlanertigut tarnip pissusaanik ilisimasallit marluk illoqarfimmut ataatsimut atassuserneqartarput ilaanneeriarlunilu tarnikkut nappaatinik katsorsaasartunik atorfinitsitsisoqartarluni. Illoqarfiit sorliit salliutinneqassanersut kommunit isumaqatigiissutigaaq illoqarfiillu 14-it ulloq 4. januar 2021 angalasartoqatigiinnik atassuserneqarsimapput. Tarnip pissusaanik ilisimasallit/tarnikkut nappaatinik katsorsaasartut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup suleqatigisai 2020-p naanerani inissitsiterneqarput, taamaalilluni pingaartumik najukkami sulisorinnaasat atorneqartussanngorlutik.

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaanagerusumik suliniuteqarnissaq pillugu kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinnermi suliniummut 10-mut atatillugu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ukiup tulliani angalasartoqatigiit angalanerunissaat sulissutigaa, taamaalillutik illoqarfinni nunaqarfinnilu meeqqat inuusuttullu najugaanni meeqqat inuusuttullu amerlanerusut ilisimasalinnit ikiorneqarniassammata.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik meeqqat inuusuttullu pillugit angalasartoqatigiinnut pingasunut kiisalu inersimasut Kalaallit Nunaanni kinguaassiutitigut atorerlunneqarsimanermit kingunerlutitsisut pillugit angalasartoqatigiinnut arfinilinnut 2021-mi inuttaliisimavoq. Taamaalillutik 2020-mut sanilliullugit meeqqat inuusuttullu pillugit angalasartoqatigiit marlunnik inersimasullu pillugit angalasartoqatigiit marlunnik amerlineqarput.

Justitsministeriaqarfik makkuninnga paasissutissiivoq:

"Apeqqummut 8-mut tunngatillugu apeqqutinut nr. 6-imut 7-imullu akissutigineqartunut Justitsministeriaqarfik innersuussuteqassaaq. Justitsministeriarfiullu ilanngullugu ilisimatitsissutigaa eqqugaasut taarsiiffigineqartarnerat pillugu inatsimmi allannguutit arlallit atortussanngortinnissaat pillugu peqqussummut missingiummik kiisalu Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik suliani pinerluffigineqartup inatsisitigut inissisimanerata pitsaanerulernissaa siunertaralugu inatsisissatut siunnersuummik Justitsministeriaqarfik suliaqarsimammata. Inatsisissatut siunnersuummi maanna Inatsisartuni suliarineqartumi

*ilaatigut politiinut ataatsimut ilitersuisarnissamik pisussaaffiliinerup eqqunneratigut
kiisalu pinerluffigineqartumut taassumaluunniit qanigisaanut qimagaasunut
nalunaaruteqartarnissamut pisussaaffiup eqqunneratigut pinerluttulerinermik suliani
pinerluffigineqartup inatsisitigut inissisimanerata pitsaanerulernissaa
siunertarineqarpoq.“*

Apeqqutinut 6-imut 7-imullu akissutit aamma innersuussutigineqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqquusillunga

Martha Abelsen